

SAMRØÐA

raktar kvinnur – tvey heilt konkret, traditionell og enn háaktuel javnstøðumál.

Síggja sín egna framíhjárætt

Tað kann verða truplt at síggja trupulleikar í samfelagnum, tá ein sjálv er privilegierað og trupulleikarnar ikki ofta raka ein, heldur Lív. Tað eru fleiri sum passa inn í traditionellu kynsrollurnar, og trívast í teimum. Hesi síggja ofta ikki tørvin á kjakinum um javnstøðu, greiðir hon frá. Tí snýr feminisma seg eisini í stóran mun um at duga at síggja sítt egna privilegium.

– Globalt fáa fleiri menn og kvinnur í dag tó eygu upp fyri júst hesum, og tí er feministiska rørslan sera sterk og modernað í partum av heiminum, sigur hon.

Elitu-feministar og uppæling av dreingjum

Modernaðir feministar tosa ofta um, at tað ikki longur er nóg mikið at tosa um kvinnurættindi, men at hyggjast má nærri at hvørjar kvinnur talan er um. Hetta kann vera í mun til aldur, etnisitet, bústað, lívsáskoðanir og støttir.

– Um vit ikki viðgera hetta nágreiniliga, so verða tað bert spurningar frá sokallaðu elitu-feminismuni, sum verða viðgjørdir. Elitu-feministarnir eru privilegieraðu kvinnurnar áleið millum 45 til 55 ár, sum sita í lögtinginum og tosa um barsil og leiðarastørv, sigur Lív.

– Vit hava nógvar útlendskar kvinnur í Føroyum, og hetta er eisini eitt týðningarmikið evni fyri feminismuna. Samfelagsliga hava vit eina felags ábyrgd fyri at hesar kvinnurnar verða

at lærda kvinnur ikki koma aftur til Føroyar, og føroyskir menn velja útlendskar kvinnur, spyr hon.

Hon heldur, at hetta prát-ið eisini krevur, at vit eru tilvitaði og duga at lofta orsökum og avbjóðingum í øllum liðum og partum av samfelagnum. Eitt nú mugu vit verða nógv meira tilvitað um hvussu vit uppæla børnini – og kanska serliga føroysku dreingirnar. Eisini verður neyðugt at integrera javnstøðu inn í námsfrøðina, og at útbúgva námsfrøðingar í javnstøðupædagogikki.

– Tað hevur týðning at læra børnini at tað eru fleiri møguleikar at bólka uppá, enn bert gentir og dreingir. Vit kunnu eisini bólkast eftir hárliti, hædd og nógv annað. Tað loyvur teimum at vera kreativ og síggja fleiri møguleikar, sigur Lív. Somuleiðis hevur tað týðning, at bæði gentur og dreingir læra at vera sterk, bleyt, umsorganarfull, tekniskt forvitin, og so framvegis. Hetta er ein avbjóðing og eitt neyðugt átak, sum vit sum samfelag eiga at taka okkum av, serliga okkara politiska organ, sum má ganga undan og taka møguliga ópopulerar avgerðir til tess at tryggja eini burðardyggari framtíð.

– Tað er ein grundleggjandi misskiljing av feminismu, at tað bert er eitt kvinnustrið, tí tað er ein felagsábyrgd, sum vit øll hava, og tað tænar okkum øllum, sigur hon.

Eru vit komin á mál?

Fyri ein modernaðan feminist í dag, er málið at halda kjakið livandi. At konstant seta spurnartekin við verandi maktstrukturar og kynsleiklutir, og ikki bara at taka onkra lunkaða 'soleiðis-hevur-tað-altið-verið' biologiska forkláring fyri góða vøru. Tí er tað torført at ímynda sær, at tað endar. Tað snýr seg meira um at halda seg í form, at feminsmotionera dagliga og at áhaldandi seta undrandi spurningar og krøv til okkara samfelagskipanir, greiðir hon frá.

Hon sigur, at heilt konkret eru fleiri neyðug átøk. Vit mugu dagføra javnstøðulóggevuna og fáa javnstøðuintegrering í gongd, og hetta helst bæði lands- og kommunalpolitiskt, soleiðis at arbeiði verður skipað og professionaliserað.

– Síðani mugu vit steðga við at spyrja, um kjakið um javnstøðu enn er umráðandi og fara til arbeiðis, tí hesin spurningur í sær sjálvum vitnar um, at júst tað er av alstórum týðningi, staðfestir Lív til endans.

» Heldur snýr feminisman seg um, at seta spurnartekin við, hvat tað er sum elvir til ójavna býti í samfelagnum og um tað er okkurt, sum vit kunnu gera betur til frama fyri øll

viðfarnar á sama hátt, sum restina av kvinnunum í Føroyum, sigur hon.

Tað er ikki eitt serføroyskt fyrbrigdi, at umboðandi kvinnurnar ikki umboða allar kvinnurnar í samfelagnum, tí hetta síggja vit eisini í grannalondunum. Hóast hetta ikki er serføroyskt, so er tað ein týðningarmikil diskutiún, heldur Lív.

– Tí hvat er tað sum ger